

© Романовський О.О., 2011

Українсько-американський гуманітарний інститут
"Вісконсінський Міжнародний Університет (США) в Україні", м. Київ

АРХІТЕКТУРА ТА КОНЦЕПЦІЇ МОДЕЛІ СУЧАСНОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Пропонуються архітектура та концепції моделі сучасного інноваційного підприємницького університету. В основу розробки покладено модульний принцип побудови моделі ВНЗ. Концепції ґрунтуються на ідеях: свободи і єдності освіти і науки; незалежності та самостійності ВНЗ; відповідності ВНЗ сучасним умовам і викликам суспільства; гнучкості ВНЗ і можливості швидко реагувати на зміни і перебудовуватися; відсутності та запобіганні у ВНЗ негативних проявів, що є несумісними з поняттями академічної етики і свободи. Необхідними умовами створення підприємницького ВНЗ є: наявність у ньому групи академічних підприємців і підтримка підприємницьких ідей переважною більшістю колективу закладу; підтримка підприємницької діяльності ВНЗ урядом і громадськістю. Результатом може бути: реальна взаємовигідна співпраця ВНЗ із виробництвом і державою.

Ключові слова: підприємництво; інновації; інноваційні підприємницькі університети

Вступ. На зламі двох століть - XX і XXI - університети та інші ВНЗ світу під впливом конс'юмерізму та поширенням споживання (у тому числі - освітніх послуг) у наслідок радикальних змін у світовій політичній і економічній системах зіткнулися з новими викликами та глобальними проблемами. Комерціалізація вищої освіти серед багатопланових проблем взаємних відносин і стосунків університету і суспільства на чільне місце висунула проблему існування університетів в умовах глобального ринку.

Аналіз проблеми та огляд публікацій за темою роботи. Нове соціально-економічне зовнішнє середовище вимушує університети трансформуватися у бік організаційної моделі, що дає університетським викладачам додаткові свободи. Це, перш за все, свобода активної діяльності, направленої на задоволення сучасних запитів ринку освіти і науки, метою якої є економічний розвиток університету і університетського співтовариства. Тому в університетах економічно розвинених країн у першу чергу стали винаходитися й удосконалюватися нові форми фінансування науки, з'явилися підприємницькі структури в університетах і потужні підприємницькі університети. При цьому нові організаційні форми комерціалізації науки переслідують мету не лише знизити інвестиційне навантаження на державу та дати додаткові фінансові кошти на дослідження і підвищення життєвого рівня вчених. Це ще й системний чинник ефективного способу здобуття доходу, який може бути реінвестований у розвиток інших сфер діяльності університету.

Досвід вивчення економіки університетів економічно розвинених країн показує, що освітня, науково-дослідницька та виробничо-технологічна складові є істотною, але не єдиною статтею їхніх доходів. Навіть визнані дослідницькі університети США, Великобританії, Західної Європи та інших країн світу вдало заробляють на наданні сервісних послуг зовнішнім організаціям, у тому числі: на наданні за оплату в оренду високотехнологічної інфраструктури університетів для проведення конференцій, семінарів, різних соціальних і спортивних заходів, наданні медичними підрозділами університетів лікувально-оздоровчих послуг членам місцевої громади, науковому консультуванню тощо. Істотною статтею доходу є також надходження з добродійних (благодійних) фондів, від вдячних випускників університету і оплата за навчання від студентів. Наприклад, оплата навчання іноземних студентів може складати істотну частину недержавних (додаткових) доходів ВНЗ.

У багатьох країнах світу існують державні та приватні, безприбуткові та прибуткові вищі навчальні заклади, що мають свою нормативно-правову базу [1-9]. Велика кількість ВНЗ одночасно з навчанням і науковими дослідженнями здійснює підприємницьку [10-21] та різноманітну інноваційну діяльність у сфері вищої освіти і освітньо-наукового обслуговування суспільства [1-5; 18; 19]. Досвід провідних зарубіжних, і, в першу чергу - американських, британських і австралійських університетів, свідчить, що одним із головних засобів підвищення ефективності і якості освітньої і наукової діяльності є так званий "академічний капіталізм" [15] та

інноваційне колективне підприємництво [10-24]. Цікавим також є досвід системи вищої освіти Російської Федерації щодо створення проектно-орієнтованих підприємницьких університетів із професійною організацією [20] і розвитку підприємницьких університетів [21]. Значним результатом у поєднанні підприємництва, університетської науки і виробництва, є утворення успішних університетів-підприємств [22-24], що вдало реалізують ідею співпраці університетів, виробництв і держави за моделлю "потрійної спіралі" [25-27].

Постановка проблеми. Проблема подальшого розвитку й удосконалення академічного підприємництва - підприємництва в сферах освіти і наукових досліджень - пов'язана з необхідністю виживання ВНЗ усіх типів і форм власності в умовах глобальних економічних криз. Дослідники в багатьох країнах світу здійснюють розвідки і ведуть пошуки оптимальних інноваційних структур університетів, коледжів і других типів ВНЗ, які б могли протистояти економічним негараздам, мали б більшу незалежність і самостійність і могли використовувати на свою користь усі можливості, що реально існують у сьогоdnішньому світі. Відомі результати успішного створення та функціонування підприємницькі-налаштованих ВНЗ, зорієнтованих на ринкові потреби і сучасні вимоги суспільства, підтверджують необхідність впровадження університетського (або академічного) підприємництва, розвитку (перетворення, трансформаційних змін) сучасних ВНЗ у напрямку підприємництва, створенню нових інноваційних моделей підприємницьких ВНЗ [11-24]. Подальшим розвитком ідей і концепцій підприємницького університету може стати архітектура та концепції моделі сучасного інноваційного підприємницького університету, побудовані на модульному принципі та використанні ідей Джона Генрі Ньюмена і Вільгельма фон Гумбольдта щодо ідей свободи і єдності освіти і науки. Найголовнішими серед них є: "свобідне знання", "свобідні науки і дисципліни", "свобідна освіта", "свобідний індивідуум". Ця модель і до наших днів у певній мірі визначає сутність і обличчя світової системи вищого освіти.

Метою роботи є розробка архітектури та концепції моделі сучасного інноваційного підприємницького університету. В основу розробки покладено модульний принцип побудови моделі ВНЗ. Концепції ґрунтуються на ідеях: свободи та єдності освіти і науки; незалежності та самостійності ВНЗ; відповідності ВНЗ сучасним умовам і викликам суспільства; гнучкості ВНЗ і можливості швидко реагувати і перебудовуватися; відсутності та запобіганні у ВНЗ негативних проявів, що є несумісними з

поняттями академічної етики і свободи; наявністю у ВНЗ групи академічних підприємців і підтримка підприємницьких ідей переважною більшістю колективу закладу; підтримка підприємницької діяльності ВНЗ урядом і громадськістю (існування в країні підприємницького менталітету населення) і, завдяки цьому, реалізація взаємовигідної співпраці ВНЗ з виробництвом і державою (за моделлю, яку запропонував Г.Іцковиц [25-27]).

Виклад основного матеріалу. Відомо, що одним із перших у науковий обіг ввів терміни "новація", "інновація", "новатор" видатний економіст Й.-А. Шумпетер. У [28] він зробив спробу викласти всеохоплюючу концепцію функціонування і розвитку капіталістичної економіки на базі науково-технічного прогресу, пов'язуючи економічний розвиток суспільства з підприємництвом, підприємницькою ініціативою, важкою і плідною працею підприємців. Термін "розвиток" Шумпетер ужив до суспільств, у яких є підприємці, здійснюються нові комбінації факторів виробництва, тобто відбувається вдосконалення способів продукування.

Поняття "здійснення нових комбінацій", за Шумпетером, охоплює п'ять таких основних ситуацій:

- " виробництво нового товару (якого не існувало);
- " використання у виробництві нової техніки;
- " освоєння нових ринків збуту;
- " відкриття нових джерел сировини;
- " використання нової економічної організації виробництва (наприклад, створення тресту) [30, с. 918-919].

За Шумпетером, підприємець - це новатор, який бачить нові можливості і вміє їх використати, людина, яка комбінує фактори виробництва. Підприємець існує лише в економіці, що розвивається, і саме він є її рушієм, надає їй динаміку. Шумпетер у своїх працях доводить, що нововведення (інновації) зумовлюють зміни темпів зростання виробництва, порушення економічної рівноваги. На його думку, найважливіша риса підприємця - новаторство [29, с. 722]. Він дає ґрунтовну характеристику підприємництва, зміст якого розкривається в таких основних його функціях:

- " реформування й докорінна перебудова виробництва через здійснення нових комбінацій щодо техніки і технології, створення нових товарів, освоєння нових ринків, джерел сировини;
- " підприємництво є функцією будь-якої економічної системи, виконання якої необхідно поєднувати з новітніми науковими розробками, маркетингом та іншими функціями;
- " виконання функцій підприємництва

залежить від господарсько-політичного середовища, яке визначає його можливості, види, мотивацію та ін.

До цього можна додати необхідність постійного пошуку нових рішень, впровадження інновацій, застосування нових рішень в управлінні і виробництві.

З огляду на це основними функціями підприємця він називав:

" виготовлення нового блага або старого блага нової якості;

" освоєння нового ринку збуту, джерела сировини або

напівфабрикатів;

" впровадження нового методу виробництва;

" здійснення відповідної реорганізації виробництва [29, с.723-724].

Підприємницькі університети в усьому світі за своєю суттю є інноваційними ВНЗ. Вони використовують інноваційні підходи в усіх сферах своєї діяльності, але, найголовнішим, що їх характеризує і виділяє з групи звичайних ВНЗ, це ефективна комерціалізація результатів своєї академічної (освітньої і науково-дослідницької) діяльності, успішне впровадження на комерційній основі цих результатів у промисловість, потужні зв'язки з виробництвами (фірмами, підприємствами) і державними установами, значний вплив на інтелектуальний і економічний розвиток регіону і, навіть - країни (Стенфордський університет у США і Кембриджський університет у Великобританії). Головними чинником успішної підприємницької діяльності таких ВНЗ є група академічних підприємців, наділених необхідними підприємницькими якостями (рисами характеру, навичками, типами поведінки, підприємницьким баченням), які мають необхідні освіту і знання і які мають вирішальний вплив на весь (або на його переважну більшість) професорсько-викладацький, науковий, допоміжний і студентський склад закладу. Очолює успішний підприємницький ВНЗ його головний керівник - інноватор (президент, ректор, голова ради засновників чи директорів, віце-президент чи проректор), який, по-перше, має яскраво виражені підприємницькі риси характеру; по-друге, не може жити без інновацій; по-третє, є сміливою і рішучою людиною; по-четверте, має підтримку його підприємницьким та інноваційним ідеям в колективі і спирається на діяльність групи академічних підприємців ВНЗ. Для успішної підприємницької діяльності у ВНЗ має панувати корпоративна підприємницька культура, що базується на правильній інноваційній політиці закладу і дружніх професійних інноваційних відносинах серед членів його колективу. Вся діяльність має відбуватися за підтримки (сприяння

або невторчання) державних органів і використання усіх можливих контактів із промисловістю.

У розвиток ідеї О.О.Грудзинського щодо проектно-зорієнтованого професійного університету [20] запропонуємо універсальну модульну архітектуру сучасного підприємницького університету (або будь-якого підприємницького ВНЗ).

У цій архітектурі використовуються модулі таких типів:

1. Адміністративно-керівні модулі - рада засновників (чи рада директорів), президент/ректор ВНЗ, ректорат, вчена рада ВНЗ (із секціями за напрямками основної діяльності ВНЗ), спеціалізовані вчені ради, рада підприємців, професійне об'єднання професорсько-викладацького і наукового персоналу, студентські та інші громадські дорадчі ради. Ці модулі далі позначимо .

2. Навчальний модуль (навчальна структурна одиниця) - кафедра. Позначимо його так: .

3. Науково-дослідницький модуль (науково-дослідницька структурна одиниця) - науково-дослідницька лабораторія (НДЛ). Ці модулі позначимо .

4. Допоміжні модулі (структурні одиниці) для підтримки навчальної діяльності (реалізації навчальних програм) і науково-дослідницьких робіт (науково-дослідних проектів) - експериментальні майстерні (інженерно-технічні, ремонтні, слюсарно-механічні), бібліотеки, різноманітні фонди з патентними фондами навчальної та науково-технічної продукції, комп'ютерні центри і комплекси, системи підтримки Інтернет та Інтранет, їдальні (кафетерії), спортивні споруди, медичні пункти, оздоровчі табори, господарські та будівельно-ремонтні служби, аналітично-бухгалтерські та фандрайзингові підрозділи. Позначимо як .

5. Виробничо-технологічні модулі (структурні одиниці, або відділи) - експериментальні виробничі комплекси (які доводять результати НДР до експериментальних зразків із подальшим впровадженням у серійне або спеціалізоване виробництво), навчально-експериментально-виробничі господарства (сільськогосподарське, лісництво, тваринницькі, рибні, тощо), клінічно-лікарняні заклади і установи у складі ВНЗ, підприємницькі фірми. Ці модулі позначимо як .

6. Підприємницький модуль (група підприємців): позначимо як .

7. Усі модулі мають безпосередній зв'язок кожний із кожним і з усіма одночасно через інформаційні канали, які далі позначимо лініями, і вузли зв'язку (їх далі позначимо точками .

Пропонуємо таку універсальну модульну

архітектуру (структуру) дослідницького підприємницького університету (або ВНЗ), що має необхідну допоміжну (побутову) інфраструктуру і виробництво (рис. 1). Ця архітектура містить навчальні, дослідницькі та підприємницькі ВНЗ (а також і суто наукові, не освітні організації). Використовуючи комбінації модулів, можна побудувати усі типи університетів і ВНЗ, які існують у наш час. Наприклад, навчальний ВНЗ (будь-якої форми власності) характеризується переважною кількістю навчальних модулів

(кафедр) Навпаки, дослідницька установа, що не є навчальним ВНЗ (наприклад, інституції академії наук, науково-дослідні інституції галузевого підпорядкування), характеризується переважною кількістю науково-дослідницьких модулів (НДЛ, відділів) .

Науково-виробничі інституції, що орієнтовані на розробку і випуск для промисловості інноваційної продукції, характеризуються переважною кількістю науково-дослідницьких і виробничо-технологічних модулів.

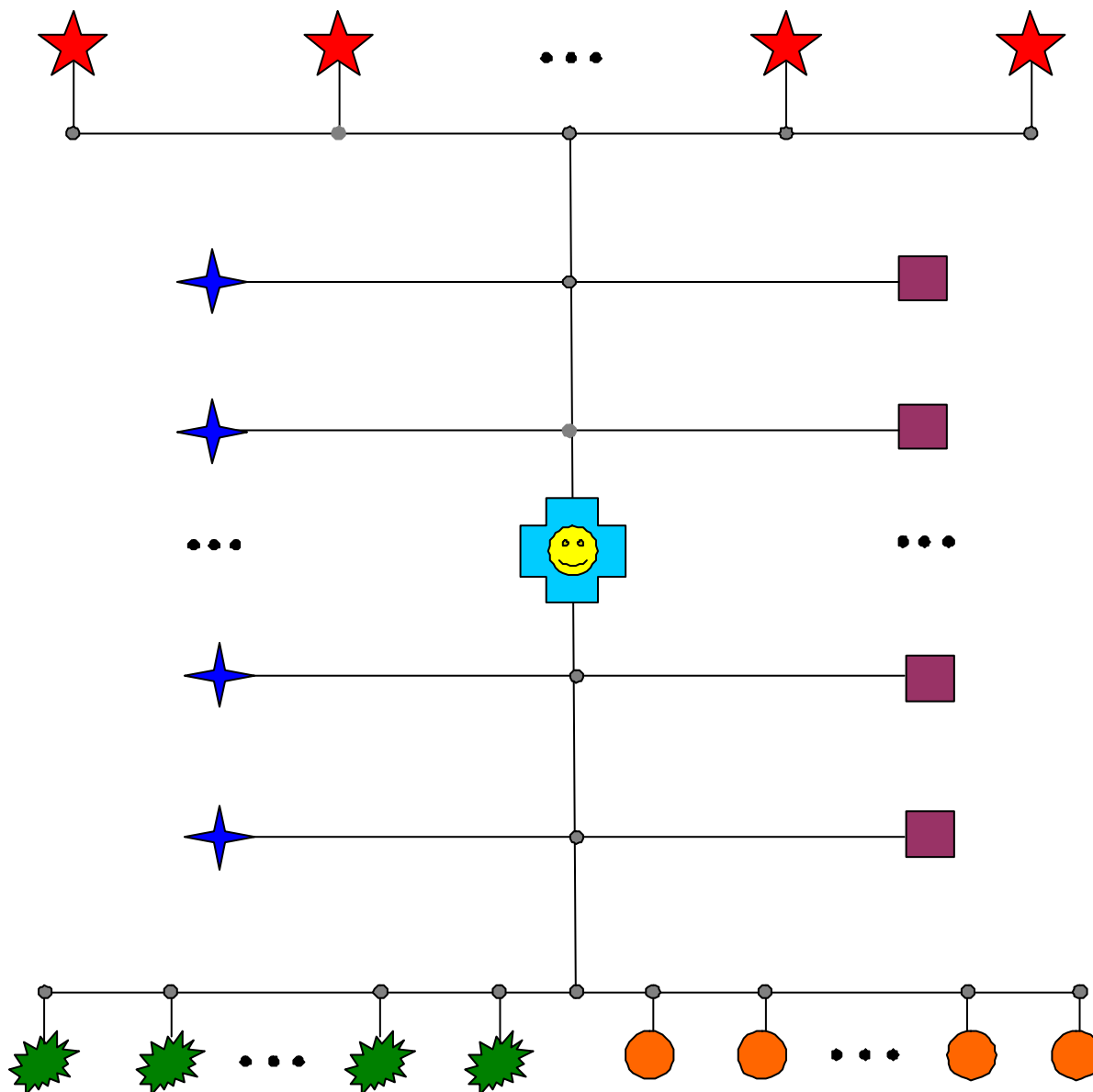

Рис. 1. Універсальна модульна архітектура (структура) дослідницького підприємницького університету (або ВНЗ)

Запропонуємо такі концепції щодо організації навчального процесу, наукових досліджень, навчально-наукового обслуговування населення і виробництва.

1. Визначення та сфери призначення.

1.1. Навчальні програми: підготовка до вступу у ВНЗ (підготовче відділення), бакалаври, спеціалісти, магістри.

1.2. Навчально-наукові програми: аспірантура, докторантура.

1.3. Навчальне (освітнє) обслуговування: друга освіта, підвищення кваліфікації, окремі лекції та семінари.

1.4. Наукові пошукові та проектно-конструкторські проекти (проекти з фундаментальних і прикладних наукових досліджень, розробки/конструювання моделей нової техніки та новітніх технологій).

1.5. Виробничі, інженерно-технічні проекти (виробництво/виготовлення новітніх і експериментальних зразків техніки, технологій), проекти з клінічно-лікувальної діяльності, експериментальні господарські проекти (сільськогосподарське, лісництво, тваринницькі, рибні тощо), проекти із співробітництва з промисловими підприємствами, бізнес-структурами, іншими партнерами, підприємницькі проекти комерціалізації освітніх послуг, науково-технічної діяльності і проекти з впровадження результатів діяльності ВНЗ у різних сферах і напрямках.

1.6. Допоміжні проекти (фінансово-фандрайзингові, ремонтно-будівельні, побутового та бібліотечного-інформаційного обслуговування, спортивно-оздоровчі, інженерно-технічного обслуговування усіх видів діяльності ВНЗ, проекти з менеджменту трудових ресурсів, маркетингово-рекламні та PR-проекти, проекти з міжнародного співробітництва і залучення іноземних студентів, викладачів і науковців, проекти інноваційної діяльності в усіх напрямках роботи ВНЗ тощо).

1.7. Окремим і дуже важливим напрямом діяльності сучасного підприємницького університету є генерування підприємницьких ідей, які базуються на творчому використанні існуючого досвіду та розробці інноваційних проектів. Оскільки людей з підприємницькими рисами характеру, підприємницькими задатками і підприємницьким мисленням існує не більше 4-6% від загальної чисельності населення, а в системі освіти і науки їхнє процентне відношення до основного викладацького, наукового та допоміжного складу може бути трохи вищим (за рахунок кращої освіченості і приналежності до пошукових сфер діяльності в науці, техніці та освіті), цілком достатньо для підприємницького

ВНЗ мати невелику групу такого типу підприємців (до 10% від загальної кількості працівників). Головною необхідною умовою успіху є наявність у ВНЗ керівника (президента, ректора, проректора) з підприємницьким баченням, а необхідною і достатньою умовою - поділення підприємницьких задумів усіма (або - переважною більшістю) членами колективу ВНЗ. Ясна річ, що успішна підприємницька діяльність може здійснюватися при наявності необхідних свобод - свободи творчості, свободи мислення, свободи слова і гарантованого захисту прав і учасників творчого процесу (всієї гами і всіх сфер діяльності співробітників ВНЗ). Головними і обов'язковими чинниками успіху підприємництва у ВНЗ є також чесність і висока моральність усіх співробітників (включаючи студентів і аспірантів, як невід'ємної частини колективу ВНЗ). Ці положення навіть не можуть обговорюватися, а тим більше - піддаватися сумніву. В колективі, як у родині, все має ґрунтуватися на чесності, порядності, моральності і взаємній повазі.

Група підприємців ВНЗ може складатися зі співробітників кафедр, лабораторій, інших підрозділів і виконувати свої підприємницькі пошукові дії або безпосередньо на своєму робочому місці, або у спеціально виділеному приміщенні, або у якості "підприємницької секції" при раді засновників (раді директорів), ректораті, вченій раді ВНЗ із обов'язковим оприлюдненням, обговоренням і прийняття загалом ВНЗ нових підприємницьких ідей і проектів.

2. Застосування нових підходів у організації діяльності інноваційного підприємницького університету (або ВНЗ).

2.1. ВНЗ, зорієнтований на виконання навчальних програм рівнів бакалавра, спеціаліста, магістра з однієї чи більше спеціальностей, може не утворювати факультети, а мати у якості відповідальних адміністраторів керівників цих програм. При цьому кафедри безпосередньо підпорядковані ректорату, а керівники програм виконують функцію узгодження навчального плану, контролю виконання студентами навчального навантаження відповідно до їхніх індивідуальних планів. Студенти можуть навчатися у зручний для них час, брати курси на свій вибір і в обраній ними послідовності (за винятком тих дисциплін, для засвоєння яких необхідно вже мати знання з інших предметів). Індивідуальні для кожного студента перелік дисциплін, їхня кількість у поточному семестрі і танавчальний розклад обираються студентом за допомогою наставника-куратора, який є викладачем однієї з кафедр або штатним психологом-вихователем. За таким куратором може бути закріплено від 5 до 10 студентів. Його

завданням є надання психологічної та консультативної допомоги студентам протягом усього часу їхнього навчання у ВНЗ. Він також слідкує за виконанням студентами індивідуальних планів, навчального навантаження, сприяє успішному навчанню студентів, допомагає їм вирішувати побутові та різноманітні життєві проблеми. Куратори підзвітні керівнику програми, яку обрав студент і за якою він навчається у ВНЗ.

2.2. Відсутність факультетів зменшує кількість адміністративно-управлінського персоналу, а, отже, і знижує рівень бюрократії у ВНЗ, дозволяє легко реалізовувати методичку міждисциплінарного і багатодисциплінарного (мультидисциплінарного) навчання студентів. У ВНЗ існує менше контролю за діяльністю співробітників кафедр. У них є більше свободи для творчості і самовдосконалення, відсутнім є дублювання кафедр, професорсько-викладацький склад завжди має необхідне навчальне навантаження, результати діяльності кафедр заслуховуються на навчально-методичній секції вченої ради закладу, за результатами звітування кафедр і з урахуванням рішення секції вченої ради ректорат приймає відповідні рішення. Головним контролюючим заходом мають бути звіти всіх без виключення працівників щодо результатів їхньої діяльності.

2.3. За необхідності об'єднання інтелектуальних ресурсів для відкриття нових напрямів, спеціальностей і спеціалізацій у ВНЗ запропонованого типу можуть утворюватися тимчасові творчі освітні колективи (віртуальні факультети), які тимчасово (на період виконання навчальної або навчально-наукової програми) можуть використовувати необхідну кількість кафедр і наукових лабораторій (НДЛ). Аналогічно, для виконання особливо важливих наукових досліджень і прориву в наукових галузях, інноваційних інженерно-технічних розробках і технологіях - можуть бути створені тимчасові творчі наукові колективи (віртуальні НДІ) з тимчасовим залученням необхідного інтелектуального (кафедри і НДЛ) та інженерно-технічного потенціалу (виробничо-технологічні модулі).

2.4. Обов'язковими умовами утворення комфортного ділового і дружнього мікроклімату в колективі є виконання усіма співробітниками норм морально-етичної поведінки, чесність, гласність і принциповість в оцінці поступків своїх і колег.

Отже, запропонована вище архітектура та концепція ліберального, вільного існування основних складових ВНЗ має на меті спрощення й удосконалення управлінської діяльності в закладі, надання структурі ВНЗ гнучкості та

можливості перебудовуватися, реагуючи на виклики і запити суспільства, підвищення індивідуальної відповідальності кожного працівника за кінцевий результат роботи ВНЗ, сприяє розвитку демократичного стилю діяльності ВНЗ.

Висновки. Зарубіжний досвід свідчить, що підприємницький шлях розвитку ВНЗ є чи не єдиним правильним напрямом їхнього збереження та розвитку в сучасних умовах глобалізації економіки, панування ринкових відносин, економічних криз і недостатнього державного фінансування вищої освіти. Відомі підприємницькі ВНЗ економічно розвинених країн світу не тільки швидко розвиваються, але й позитивно впливають на науково-технічний, економічний і промисловий розвиток своїх країн.

Запропоновані архітектура та концепція моделі сучасного інноваційного підприємницького університету може розглядатися як один із наступних кроків удосконалення принципів підприємницької діяльності в системі вищої освіти.

Список літератури

1. Американское университетское образование: уроки для России / Затулин О.А., Капустин Б.Г., Константиновский Д.Л. и др. // Отчет по результатам посещения Университета Дюк в Северной Каролине, май 2004 г. - Российское образование. Система федеральных образовательных порталов. Федеральный специализированный портал "Сравнительная образовательная политика". <http://comparative.edu.ru.9080/PortalWeb/document/show.action?document.id=4398>
2. Суспільство і цінності. Коледжі та університети у Сполучених Штатах / Державний департамент США. Бюро міжнародних інформаційних програм. - США, Вашингтон, видавництво: eJournalUSA, листопад 2005.
3. Романовська О.О., Романовська Ю.Ю., Романовський О.О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ-ХХІ століття. Книга 1. Гуманітарна та підприємницька підготовка американців / Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга, 2009. - 264 с.
4. Романовська О.О., Романовська Ю.Ю., Романовський О.О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ-ХХІ століття. Книга 2. Особливості вищої освіти США кінця ХХ - початку ХХІ століття: Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2010. - 272 с.
5. Романовський О.О. Шляхи впровадження інновацій, підприємництва та підприємницької освіти в системі національної освіти України: Монографія. Вінниця: Нова книга, 2010. - 416 с.
6. Pusser, B., Doane, D. Public Purpose and Private Enterprise. *Change*, 2001. - 33(5). - p.18-22.
7. Renner, R. Higher Ed., Inc.: The rise of the For-Profit University. *Book Review. The Journal of Higher Education*, 2003. - 74(1) - pp. 108-111.
8. Kinser, K. Dimensions of Corporate Ownership in For-

- Profit Higher Education. The Review of Higher Education, 2007. - 30(3). - pp. 217-245.
9. Blumenstyk, G. The Chronicle Index of For-Profit Higher Education. The Chronicle of Higher Education, 2008. - 54(5). - p. A18.
 10. Clark, Burton R. Creating Entrepreneurial Universities: Organizational Pathways of Transformations. Oxford: Pergamon-Elsevier Science, 1998. - 180 p.
 11. Clark, Burton R. Creating Entrepreneurial Universities: Organizational Pathways of Transformation. IAU PRESS. ISSUES IN HIGHER EDUCATION / Wagon Lane, Bingley BD16 1WA. - UK: Emerald Group Publishing Limited. Howard House, 2008. - 164 p.
 12. Clark, Burton R. Sustaining Change in Universities. Continuities in Case Studies and Concepts. The Society for Research into Higher Education & Open University Press / SL6 2QL. - England: McGraw-Hill, 2004. - 212 p.
 13. Clark, Burton R. "The Entrepreneurial University: New Foundations for Collegiality, Autonomy, and Achievement", Higher Education Management, 13 (2), 2001, pp. 9-24.
 14. Clark, Burton R. "Collegial Entrepreneurialism in Proactive Universities: Lessons from Europe", Change, Jan/Feb, 2000, pp. 10-19.
 15. Slaughter, S., Rhoades, G. Academic Capitalism and the New Economy. Markets, State and Higher Education. - U.S.A.: The Johns Hopkins University Press, 2009. - 384 p.
 16. Davies, John L. The Emergence of Entrepreneurial Cultures in European Universities // Higher Education Management, 13 (2), 2001, pp. 25-43.
 17. McInnis, Craig. Promoting Academic Expertise and Authority in an Entrepreneurial Culture // Higher Education Management, 13 (2), 2001, pp. 45-55.
 18. Mora, Jose-Gines and Villarreal, Enrique. Breaking Down Structural Barriers to Innovation in Traditional Universities // Higher Education Management, 13 (2), 2001, pp. 57-65.
 19. Shattock, Michael. The Entrepreneurial University Model: Factors Which Inhibit Its Realization. In: Creating and Sustaining Entrepreneurial, Innovative Universities. (Lectures given at the University of Strathclyde by Burton Clark and Michael Shattock, September 2002). Glasgow: University of Strathclyde, 2003. - pp. 10-21.
 20. Грудзинский А.О. Проектно-ориентированный университет. Профессиональная предпринимательская организация вуза. Монография. Н.Новгород: Изд-во ННГУ, 2004. - 370 с.
 21. Шатток М., Князев Е., Пелихов Н., Сандгрэн А., Тойвонен Н. Предпринимательские университеты в России. Предпринимательство и преобразование российских университетов. Ростов-на-Дону: Изд. Рост. университета, 2003. - 272 с. (с. 29)
 22. Starting a technology company. A guide for University of Cambridge staff and students / Edited by Miranda Weston-Smith and Peter Luebcke. Cambridge-MIT Institute/ U.K.: Published by Cambridge Enterprise University of Cambridge, 2006. - 62 p.
 23. www.enterprise.cam.ac.uk, enquiries@enterprise.cam.ac.uk (2011).
 24. Marginson S., Considine M. The enterprise university: power, governance, and reinvention in Australia. U.K.: Cambridge University Press, 2000. - 272 p.
 25. Ицковиц Г. Тройная спираль. Университеты - предприятия - государство. Инновации в действии: монография / Г.Ицковиц; пер. с англ. под ред. А.Ф.Уварова. - Томск: изд-во Томского гос. ун-та систем упр. и радиоэлектроники, 2010. - 237 с.
 26. Etzkowitz H., Webster A., Gebhardt C., Terra B. R. C. The future of the university and the university of the future: evolution of ivory tower to entrepreneurial paradigm // Research Policy, 2000, No. 29, pp. 313-330.
 27. Etzkowitz H. Incubation of incubators: innovation as a triple helix of university-industry-government networks // Science and Public Policy, April 2002. - Vol. 29, No. 2, pp. 115-128.
 28. Шумпетер Й.-А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия. - М.: Эксмо, 2008. - 864 с. (108)
 29. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Том 2 / Редкол.: ... С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавн. центр "Академія", 2001. - 848 с. (35)
 30. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Том 3 / Редкол.: ... С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавн. центр "Академія", 2002. - 952 с. (36)

АРХИТЕКТУРА И КОНЦЕПЦИИ МОДЕЛИ СОВРЕМЕННОГО ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Предлагаются архитектура и концепции модели современного инновационного предпринимательского университета. В основу разработки положен модульный принцип построения модели вуза. Концепции основываются на идеях: свободы и единства образования и науки; независимости и самостоятельности вуза; соответствия вуза современным условиям и вызовам общества; гибкости вуза и возможности быстро реагировать на изменения и перестраиваться; отсутствии и предотвращении в вузе негативных явлений, которые несовместимы с понятиями академической этики и свободы. Необходимыми условиями создания предпринимательского вуза являются: наличие в нем группы академических предпринимателей и поддержка предпринимательских идей подавляющим большинством коллектива заведения; поддержка предпринимательской деятельности вуза правительством и общественной ответственностью. Результатом может стать: реальное взаимовыгодное сотрудничество вуза с производством и государством.

Ключевые слова: предпринимательство; инновации; инновационные предпринимательские университеты.

Summary

Oleksandr Romanovski

ARCHITECTURE AND CONCEPTIONS OF A MODERN INNOVATIVE ENTREPRENEURIAL UNIVERSITY MODEL

Architecture and conceptions of a modern innovative entrepreneurial university model is offered. The module principle is used for the development of higher educational institution model. Conceptions are based on the following ideas: freedom and unity of education and science; independence of higher educational institution; meeting contemporary requirements and challenges of the society; flexibility of higher educational institution; its ability to react promptly to changes and reforms; providing academic ethics and freedom. Creation of an entrepreneurial higher educational institution presupposes presents of academic entrepreneurs; support of entrepreneurial ideas by the majority of the university faculty, staff and students as well as by the government and community. As a result, mutually beneficial co-operation of higher educational institution, industry and government can be achieved.

Keywords: entrepreneurship; innovations; innovative entrepreneurial universities.